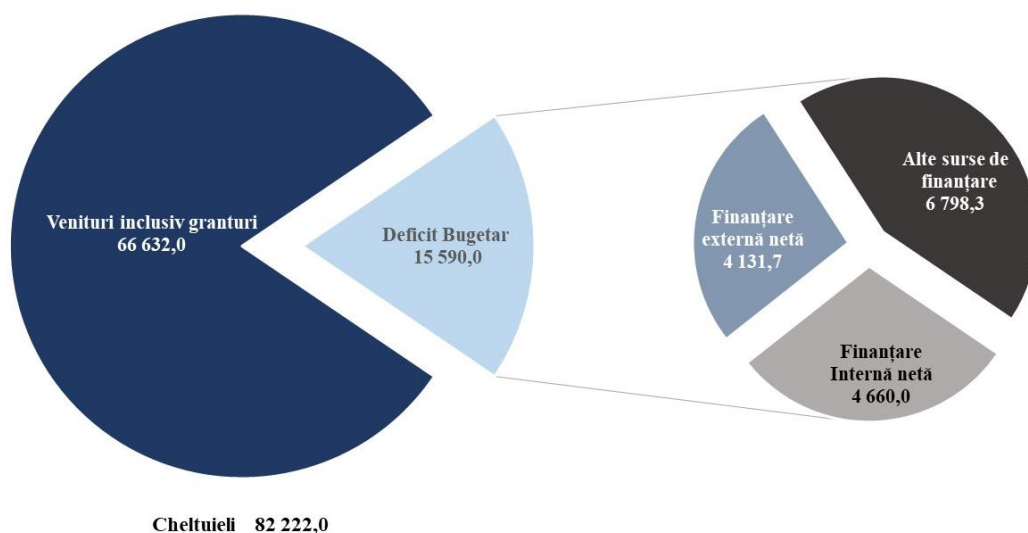

Planul anual al împrumuturilor de stat pentru anul 2024

Planul anual al împrumuturilor de stat constituie o parte esențială a managementului datoriei, reprezentând structura și volumele de finanțare ale deficitului bugetului de stat în anul 2024 din contul instrumentelor al datoriei de stat. Planul este elaborat în baza indicatorilor incluși în Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023 și în concordanță cu obiectivul fundamental al managementului datoriei de stat de asigurare a necesităților de finanțare a deficitului bugetului de stat la nivel acceptabil de cheltuieli și în condițiile limitării riscurilor implicate. Acești factori ghidează deciziile privind echilibrul optim între datoria externă și internă, luând în considerare costurile și riscurile asociate fiecărui tip de datorie. Prin urmare, Guvernul va respecta cerința de contractare a datoriei în limite sustenabile.

Graficul nr.1. Bugetul de stat aprobat pentru anul 2024 (mil. lei)

Conform estimărilor, în anul 2024, deficitul bugetului de stat va constitui aproximativ 15 590,0 mil. lei (4,6% din PIB), necesitățile de finanțare pe termen mediu ale Guvernului vor fi acoperite prin finanțarea netă din surse externe și interne, constituind respectiv, 1,2% și 1,4% din PIB.

Sursele de finanțare în anul 2024	Mil.lei
Surse Externe	4 131,7
Împrumuturi <i>din care:</i>	14 900,2
Proiecte	5 741,9
Susținerea bugetului	9 158,3
Rambursarea împrumuturilor externe	10 768,5
Surse Interne	4 660,0
VMS emise pe piața primară	5 000,0
VMS emise pentru executarea garanțiilor de stat	-330,0
Dezafectarea mijloacelor bugetare pentru onorarea garanțiilor de stat acordate în cadrul Programului de stat “Prima Casă”	-10,0
Alte surse de finanțare	6 798,3
Proгноza surselor de finanțare ca pondere în PIB	(% în PIB)
Finanțarea netă din contul datoriei de stat	2,6
<i>din care:</i>	
internă	1,4
externă	1,2
Alte surse de finanțare	2,0
Sold (deficit) bugetar	-4,6

*PIB prognozat pentru anul 2024: 342 100,0 mil. lei

În anul 2024, Guvernul intenționează să acopere deficitul bugetar din surse externe și interne, cum este prezentat în Tabelul nr 1.

Finanțarea internă

Finanțarea internă a bugetului de stat va fi obținută în rezultatul emisiunii valorilor mobiliare de stat pe piața primară în volum de 38 000,0 mil. lei. Finanțarea netă va constitui 4 660,0 mil. lei, restul fiind folosită pentru refinanțarea datoriei scadente în decurs de un an.

Emisiunea valorilor mobiliare de stat

În anul 2024, finanțarea internă va fi obținută prin emisiunea de valori mobiliare de stat pe piața primară. Licitațiile vor continua să fie desfășurate de către Banca Națională a Moldovei, în calitate de agent fiscal al statului. Pentru a îndeplini finanțarea internă brută, mărimea ofertei pentru licitațiile de bonuri de trezorerie va constitui 34 000,0 mil. lei, iar pentru licitațiile de obligațiuni de stat - 4 000,0 mil. lei, conform Tabelului nr.2.

Volumul de VMS emise pe parcursul anului 2024 (mil. lei)					
	Trimestrul I	Trimestrul II	Trimestrul III	Trimestrul IV	Total
Bonuri de trezorerie	8 000,0	9 000,0	9 000,0	8 000,0	34 000,0
Obligațiuni de stat	300,0	1 100,0	1 300,0	1 300,0	4 000,0

Frecvența licitațiilor va fi menținută lunar pentru obligațiunile de stat și de două ori pe lună pentru bonurile de trezorerie.

Instrumentele finanțării interne

Obligațiunile de stat constituie instrumente de datorie internă pe termen lung, cu o perioadă de scadență mai mare de un an. În cursul anului 2024, urmează să fie emise:

- Obligațiuni de stat cu rata dobânzii variabilă, maturitatea 2 și 3 ani;
- Obligațiuni de stat cu rata dobânzii fixe, maturitatea 2,3,5,7 și 10 ani.

Bonurile de trezorerie constituie instrumente de datorie pe termen scurt cu o perioadă de scadență de până la un an. Instrumentele oferite pe parcursul anului 2024 vor avea scadența: de 91 de zile, 182 de zile și 364 de zile.

Calendarul emiterii VMS în anul 2024

Planul anual de împrumuturi este completat prin publicarea pe pagina web a Ministerului Finanțelor a calendarelor trimestriale de emiterie a valorilor mobiliare de stat, inclusiv a bonurilor de trezorerie, cât și a obligațiunilor de stat. Calendarul precizează operațiunile de împrumut intern în cursul anului. Volumul indicativ al emisiunilor de valori mobiliare de stat este anunțat trimestrial în Calendarul desfășurării licitațiilor de vânzare a VMS (<https://mf.gov.md/ro/datoria-sectorului-public/pia%C8%9Ba-primar%C4%83-a-vms/comunicate-privind-plasarea-vms>), ulterior prin Comunicate de anunț al valorilor mobiliare de stat sunt precizate volumele emisiunii acestora în cadrul fiecărei licitații, precum și alte caracteristici specifice emisiunilor anunțate.

Condițiile de emisiune a VMS

Obligațiunile de stat și bonurile de trezorerie vor continua să fie emise în moneda locală la ratele randamentului pieței, respectiv se estimează că rata medie a dobânzii va constitui 5,0% anual, cu o structură a maturităților de circa 90,0% pentru valori mobiliare de stat cu termen scurt și 10,0% pentru cele cu termen lung. Ministerul Finanțelor va asigura în continuare emiteria valorilor mobiliare de stat doar la rate acceptabile ale dobânzii și va tinde spre emisiunea obligațiunilor de stat cu rată fixă a dobânzii, în funcție de cererea și oscilațiile pieței.

Pentru familiarizarea cu modalitatea emisiunii valorilor mobiliare de stat poate fi consultat Ghidul investitorului în valori mobiliare de stat: (https://mf.gov.md/sites/default/files/ghidul_investitorului_in_vms.pdf).

Pe parcursul anului 2024 se estimează re-emisiunea valorilor mobiliare de stat aflate în portofoliul Băncii Naționale a Moldovei în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior de la Banca Națională a Moldovei în sumă de 2 063,4 mil. lei și răscumpărarea valorilor mobiliare de stat emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 330,0 mil. lei.

Conform estimărilor, soldul datoriei de stat interne la situația din 31 decembrie 2024 nu va depăși 44 566,8 mil. lei la valoarea nominală sau 13,0% în PIB.

Finanțarea externă

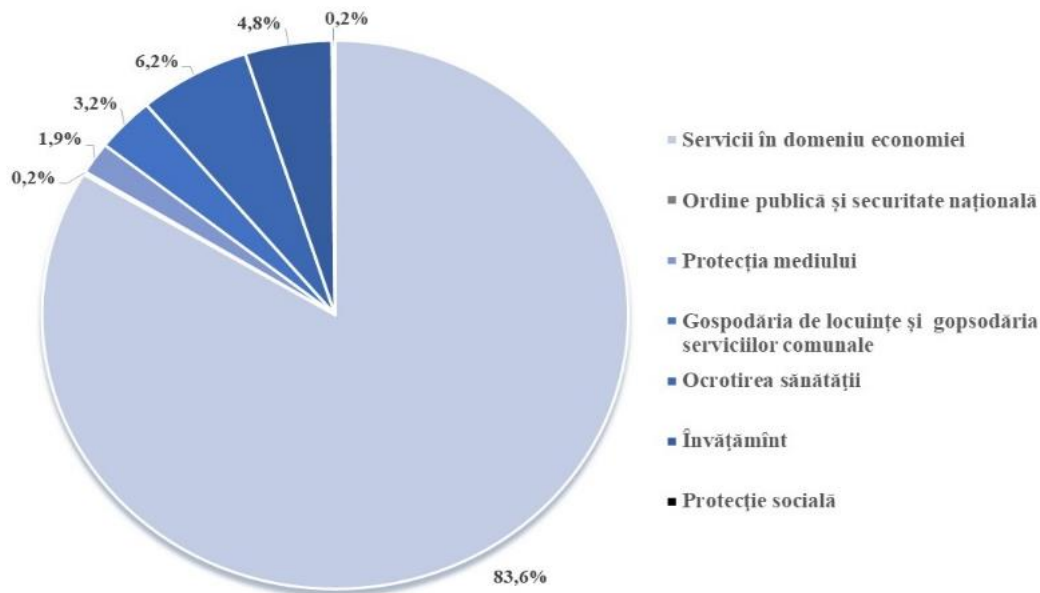
Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2024, se planifică debursarea surselor din contul împrumuturilor externe în sumă de 14 900,2 mil. lei. Pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe se estimează împrumuturi în sumă de 5 741,9 mil. lei (echivalent cu 303,3 mil. USD) și pentru susținerea bugetului sunt prevăzute debursări din surse externe în sumă de 9 158,3 mil. lei (echivalent cu 483,8 mil. USD).

Tabelul nr. 3

Proгноza debursărilor în anul 2024

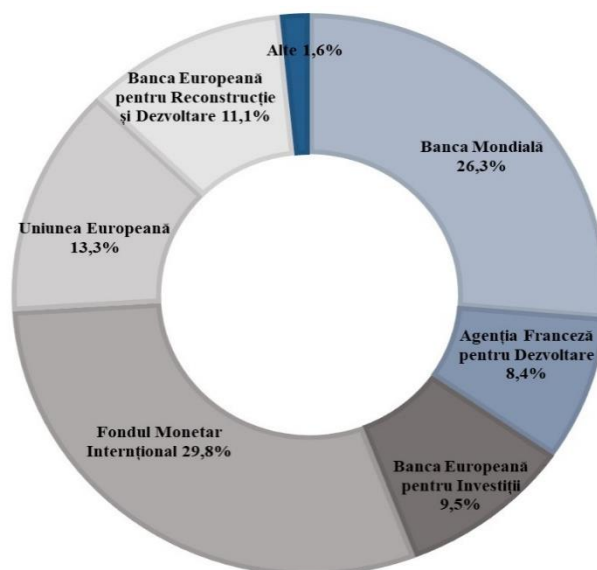
Finanțarea Externă	mil. USD	mil. MDL
TOTAL	787,1	14 900,2
Pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe	303,3	5 741,9
Agenția Japoneză de Cooperare Internațională	0,1	2,5
Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	76,2	1 442,7
Banca Mondială	167,1	3 164,0
Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei	3,7	70,0
Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă	3,5	66,3
Banca Europeană pentru Investiții	47,1	892,4
Banca GK (Polonia)	5,5	104,0
Pentru susținerea bugetului de stat	483,8	9 158,3
Banca Mondială	40,0	757,2
Agenția Franceză pentru Dezvoltare	66,0	1 249,2
Banca Europeană pentru Investiții	27,7	523,8
Fondul Monetar Internațional	234,8	4 445,6
Uniunea Europeană	104,5	1 977,9
Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare	10,8	204,6

Din totalul împrumuturilor externe debursate în anul 2024, Guvernul intenționează utilizarea a 5 741,9 mil. lei pentru implementarea noilor proiecte și a celor aflate în derulare în diferite sectoare ale economiei, inclusiv: agricultură, drumuri, energie, precum și educație, sănătate, apă și canalizare, protecția mediului (Graficul nr.2).

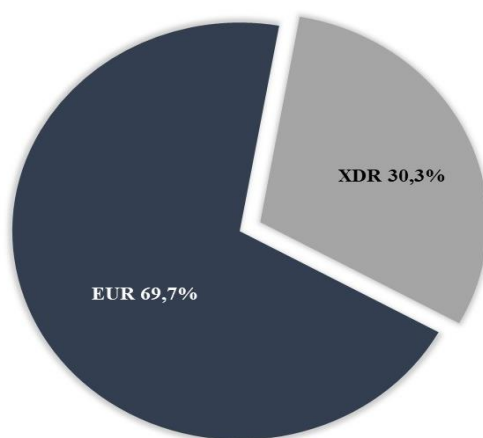
Graficul nr.2. Debursări din surse externe pentru realizarea proiectelor (%)

În anul 2024, principalul creditor al Guvernului Republicii Moldova va fi Fondul Monetar Internațional cu o pondere de aproximativ 29,8% din volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe, urmat de Banca Mondială cu o pondere de 26,3% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe, urmată la rândul său de Uniunea Europeană cu o pondere de 13,3% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare cu 11,1% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe, Banca Europeană de Investiții cu 9,5%, Agenția Franceză pentru Dezvoltare cu ponderea de 8,4% și alți creditori revenind o pondere de 1,6% (Graficul nr.3).

Graficul nr.3. Structura după creditori a debursărilor din surse externe (%)

Pe parcursul anului 2024, din totalul debursărilor din surse externe, 69,7% vor fi acordate în Euro și 30,3% vor fi acordate în Drepturi Speciale de Tragere (FMI). Graficul nr.4 reprezintă tipurile de valută în care urmează să fie debursate împrumuturile externe pe parcursul perioadei.

Graficul nr.4. Structura după valute a debursărilor din surse externe (%)

Contractarea împrumuturilor externe în anul 2024 de la organizațiile internaționale presupune în medie o perioadă de grație de cinci ani și maturitatea de minimum 15 ani, preferință va fi acordată creditorilor multilaterali. Ratele aplicate împrumuturilor contractate se majorează față de perioadele precedente, însă Guvernul, în conformitate cu obiectivul fundamental al managementului datoriei de stat, va asigura în continuare contractarea datoriei externe la un nivel acceptabil de cheltuieli pe termen mediu și lung și în condițiile limitării riscurilor implicate.

Pe parcursul anului 2024 vor fi rambursate împrumuturi de stat externe în sumă de 10 768,5 mil. lei (echivalentul a 568,9 mil. dolari SUA). Ca urmare, la situația din 31 decembrie 2024, conform estimărilor, soldul datoriei de stat externe nu va depăși 80 958,9 mil. lei (echivalentul a 4 192,6 mil. dolari SUA), sau 23,7% din PIB.

Provocări și constrângeri în realizarea Planului

Finanțarea deficitului bugetului de stat urmează să fie satisfăcută la costuri minime și cu un grad prudent de risc. În acest sens, principalele impedimente sunt:

- Performanța licitațiilor din cauza impredictibilității cererii investitorilor;
- Riscul de refinanțare și riscul ratei dobânzii: în timp ce ponderea mai mare a valorilor mobiliare de stat sunt pe termen scurt, segmentul de datorie de stat internă urmează a fi refinanțat în fiecare an prin noi emisiuni de valori mobiliare de stat, totodată au o expunere semnificativă față de fluctuația ratelor de dobândă datorită maturității reduse la care se emit;
- Riscul cursului de schimb valutar: fluctuațiile cursului de schimb pot duce la o posibilă majorare a cheltuielilor ce țin de deservirea datoriei externe;

- Riscul operațional: întâzieri în finalizarea proceselor de contractare a împrumuturilor din surse externe în anul 2024, care poate avea impact negativ asupra implementării la timp a programelor și proiectelor planificate.

Prioritățile planificate pentru anul 2024

Pentru a atinge obiectivele managementului datoriei de stat și a atenua provocările și constrângerile menționate mai sus, Ministerul Finanțelor se va axa pe următoarele:

- dezvoltarea pieței interne a valorilor mobiliare de stat;
- creșterea bazei de investitori: aceasta va implica promovarea inclusiv pe rețelele de socializare, programele de radio și televiziune, astfel ca publicul țintă să fie în principal investitorii nebancari și persoanele fizice, deoarece Ministerul Finanțelor are ca scop implementarea cu succes a Platformei de tranzacționare în mod direct a valorilor mobiliare de stat către persoanele fizice;
- se va implica în mod proactiv în realizarea condiționalităților aferente programelor de operațiuni de politici contractate dintre Republica Moldova și Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială, Comisia Europeană și Agenția Franceză pentru Dezvoltare, în conformitate cu calendarele prestabilite.

Totodată, în vederea menținerii sustenabilității datoriei și reducerii riscului, Ministerul Finanțelor va continua să monitorizeze cu regularitate indicatorii de risc, astfel încât dinamica acestora să se încadreze în limitele acceptabile conform Programului pentru perioada 2024-2026, aprobat prin hotărârea de Guvern nr.855/2023.